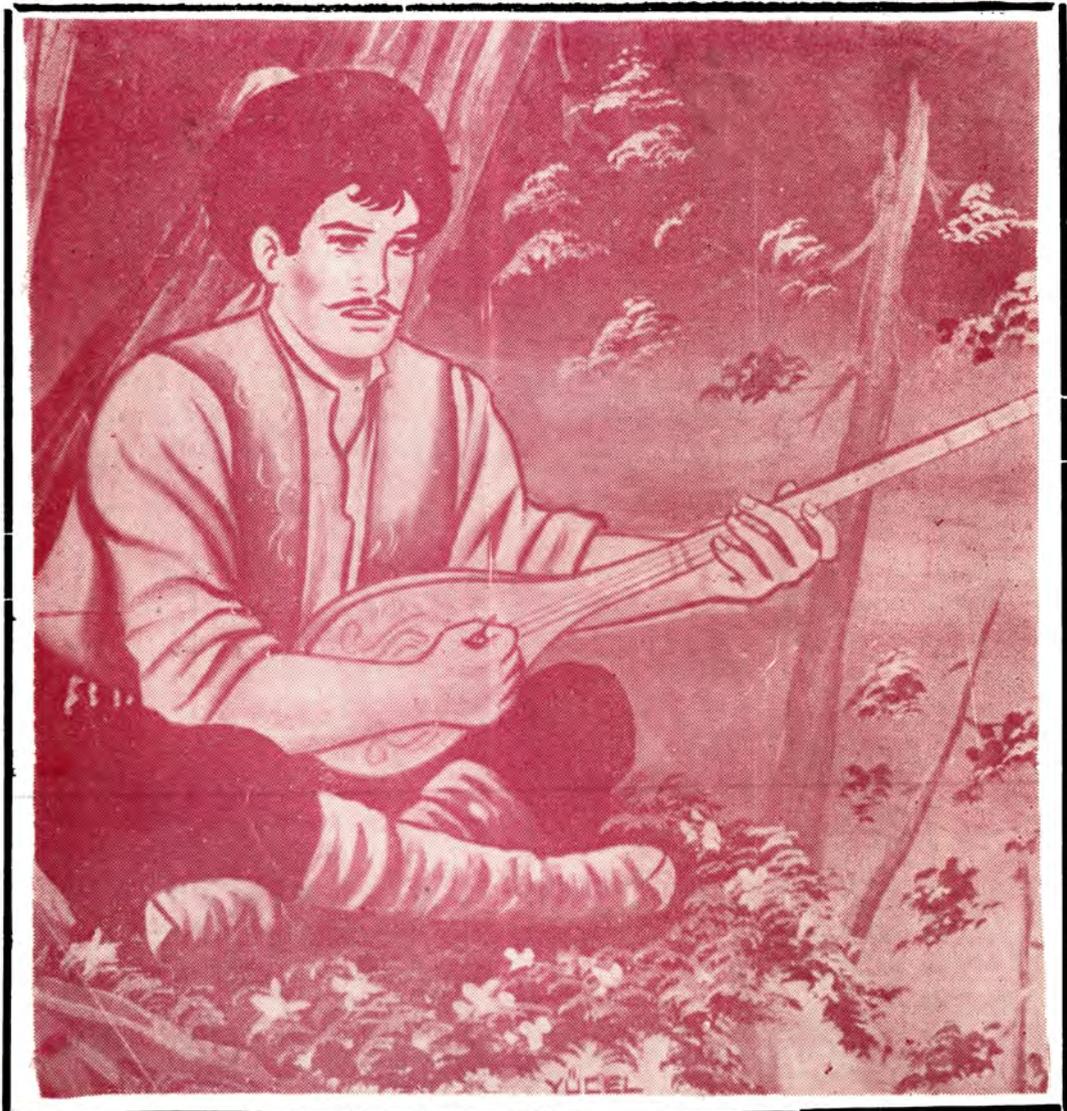

دهده قورقود ۱۲

ادبی مجله

ایکینجی ایل . اون ای-کینجی نمره بیر ۵ تومن آیلیق مجله شهر یور

گو نلرده بیر گور « اوغوز » آغاج دبینده ساز چالب « قوچ کور اوغلو » دان اوخو بور موش

کندچیلر تو پلاشیب ناغیلا قولاق و لریره یشلر . ناغیلین بالدان شیرین حصه سینده « کیه گوز » فراشلاری
تو کولوب « اوغوز » تو کوللار . . .

اوخویا جاقسیز :

- ۱ - باش سؤز صفحه ۱
- ۲ - اونودما بین بیر لحظه امریکانی (شعر) . م . شیهشک « ۲
- ۳ - بیزیم ملت یوخلو یوب (طنز حکایه) . یازانی : یورقان علی « ۴
- ۴ - دهده قورقودون سردیبری « ح . اولدوز » لا مصاحبه « ۶
- ۵ - اولما یا دیدیم (شعر) حسرت اوغلو « ۸
- ۶ - سرمایه صاحبی (طنز غزل) ع . آدسیز « ۹
- ۷ - یونجا بییب مشروطه آلان گونلریمیزدن خاطرهلر . توسباغا جاواد « ۱۰
- ۸ - کاسیب چانماز ولی (طنز شعر) سیرتلیق « ۱۲
- ۹ - قربانلیق اتی (شعر) رحمان دهده « ۱۳
- ۱۰ - ظولمات (شعر) اورمو اوغلو « ۱۳
- ۱۱ - تورک دیملی خلق لرین اساطیر لریندن ح . آلیامیش « ۱۴
- ۱۲ - آلتیش (شعر) بختیار وهاب زاده « ۱۵
- ۱۳ - صیدی داستانی یازانی : آغ چایلی « ۱۶
- ۱۴ - لیلاج (شعر) ح . اولدوز « ۱۸
- ۱۵ - اوغوز (سمبولیک حکایه) یازانی : ح . آلیامیش « ۲۰
- ۱۶ - تورکون کتابین وئر اوژر ایلنه (شعر) م . س . پولاد « ۲۳
- ۱۷ - دهده قورقود بالالاری : آی اوشاقلار . (شعر) . م . شامی « ۲۴
- ۱۸ - « یالقیز اوشاقلار گول اندام « ۲۵
- ۱۹ - کرکوک خلق ادبیاتیندان هجری دهده صبعان سعید « ۲۶
- ۲۰ - کتا بلار تونقال لاردا یاندا بیلدی بالاش آذر اوغلو « ۳۰
- ۲۱ - امپر یالیست لره ورون ضربتی (شعر) م . شامی « ۴۰

بوراخیلیمیش تاریخی : شهر یور ۱۳۶۰

مالی کومک لیک لریزی بو آدرسه گؤنلرین :

بانک ملی - شعبه مرکز تبریز حساب جاری شماره

مجله دهده قورقود ۱۹۰۱۸

آیدین لاتما

بوتون آذربایجان ادبیات
وورغونلاری نین مادی - معنوی
یاردیم لیق لارین ، دهده قورقودون
چیچک نهمه سی ایچون گؤزله بیریق
آدرسیمیز :

تبریز : پست ساندیقی ۴۷

بو مجله تبریزین انقلاب اسلامی
داسراسی نین کتبی اجازه سیله
آزمایشی حالدا بوراخیلیمیر .
کمیسیون مطبوعات تهراندا تشکیل
تسپانندان صورنا رسمی حالدا
بوراخیلما جاقدیر .

(باش سۆز)

دهده قورقود مجله سی بیزیم باخیمدان نئجه دیر؟

«فروغ آزادی روزنامه سی»

تبریزده یاییلان «دهده قورقود» مجله سی ایسکی یاشینا دولدو، و قارشیندا دوران چین لیک لره باخه یارقاق، گؤتوردیگی قلملرین ثابت و محکم یشره قویدو. ادبی بیر مجله نین یاییلما سی، دوام ائتمه سی اودا آذربایجان دیلینده دوغروسی معجزه دیر، یاخشوی بول- سول مادبات ایستتیر، و محکم اراده. اونلار کی اوزاقدان بیر مجله و یاروزنامه نین یاییلما سین حس ائدیرلر، اوندان اولان چتین لیکلری یاخیندان لمس ائده بیلمه ییرلر، آنا بابا دئمیشکن: «مناره تیکدیرمگه پول وئرمیه ن، ائله خیال ائدر کی یشردن کؤبه لک دیر چیخیب!»

«دهده قورقود» مجله سی گوندن- گونه اؤزونه گؤزل قیافه آلیر، سؤزلری زنگین و اوستون سوبه ده دیر، یعنی دلی اولدوقجا ساده و اوره گه یانان دیر، بو سببه گؤره مطبوعات عالمینده اؤزونه یشر آچیب انکشافا دوغرو گئتدیر، و تلاش عصا سی له داش- چانقلیلی یول- لاری اؤتور. بو مجله نین باش سؤزونده (۹ نجی سای سی سیندا) بئله اوخویوروق:

«...دهده قورقود او زمان آذربایجانین ادبیات ساحه سینده پارلادی کی بوتون تورکی دیلده اولان نشریه لر تعطیله چکلمیشدیلر. آذربایجانین مرکزی اولان تبریزده آنا دیلمیزده هئچ بیر نشریه بوراخیلمردی...»

حتماً دهده قورقود مجله سی نین عزیزره داقتوری یاددان چیخارییلار کی او زمانلاردان! ایندیبه تک گونده لیک «فروغ آزادی» غزیته سی نین بیر صحیفه سی «آذری ادبیات صحیفه سی» عنوانیندا زنگین بیر محتوا ایله نشر اولوب و آذربایجان ادبیاتینا عشق و علاقه بسله بن شخصیتلرین استقبالیله اوز- اوزه دور و دور.

قالانی صفحه ۵۳۸

م - شیمشک

«اونود مایین بیر لحظه آمریکانی»

①

گون قانادین داغ دره یه سه رنده
زمی لرده بوغدا اکیب دره ننده
چمن لرده قویون قوزو سوره ننده

اونود مایین بیر لحظه آمریکانی
ئولکه میزی قانا چکن شیطانی

②

معدن لردد داغی ، داشی اواندا
یئر دری سین قدر تیله سویاندا
هم تیله داغ اوسته داغ قویاندا

اونود مایین بیر لحظه آمریکانی
ویران قویان وطنی میز ایرانی

③

کارخانادا ده میرلری بسوراندا
گله جکین کورپولرین قوراندا
یورولمادان ایش باشیندا دوراندا

اونود مایین بیر لحظه آمریکانی
کارگرین ، رنجبرین دوشمانی

④

مدرسه ده الف ، بی درس دی ینده
 اوشاقلاریز کوهنه پالتار گئی ینده
 سوفره آچیب یاوان چورک بی ینده

اونود مایین بیر لحظه آمریکانسی
 قارا گونه ابله شدیرن انسانی

۵

خلقین آزادلیق یولونا چالیشان
 عشق اودونا آلاو لانیب آلیشان
 من چکیرم بورداسیزه خط نشان

اونود مایین بیر لحظه آمریکانسی
 آزادلیق یوخدیر اونون ایمانسی

۶

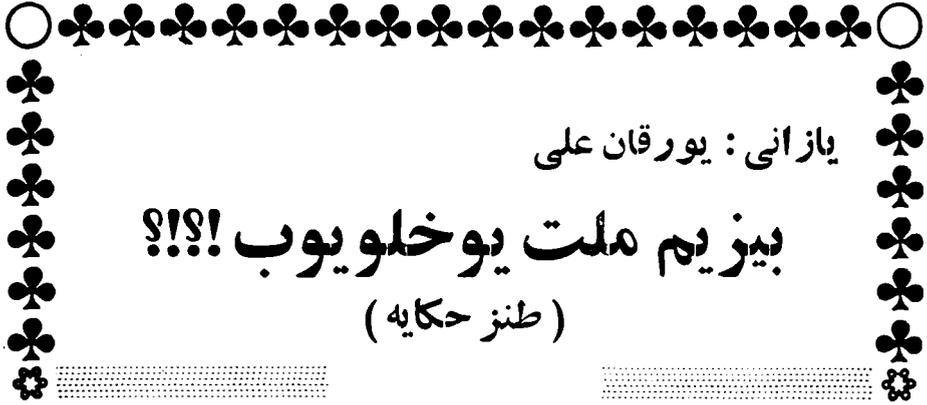
یاخشی تانی دوستلارینی ، دوشمانی
 دوشمانا یاردیم آپارانی تانی
 یالانچی دوست گومراه ائدرانسانی

اونود مایین بیر لحظه آمریکانی
 لیبرالیزم سویا وئریب وریانسی

۷

جبهه لرده ، سنگر لرده یاناندا
 یاغی لرین قارشسی سینى آلاندا
 دوشمانلاری تاپدا لاییب چالاندا

اونود مایین بیر لحظه آمریکانسی
 وورون اؤلسون بو بیر تیجی حیوانی

يازانی : يورقان علي

بیزیم ملت یوخلویوب!?!

(طنز حکایه)

آتالارین دئدیگی کیمی آدامین بختی باتاندا حالو ادیش سیندیرار. دوغرونداندا بئله دیر. منیمده دهه مین اگر عمیم کیمی واری دولتی اولسایدی، ایندی منده اوزومه کؤره بیر آدام ایدیم. آما کاسیب چیلیقین اوزو قره اولسون کی بیز گئتدیق کؤشنده سومو کک سیندیرماقا، عم اوغلو موز گئتدی شهرده درس اوخوماغا. عم اوغلو موز اولدو معلم، بیز اولدوق دابانی جیریق کچل باش. نئيله مک دا هره نین بیر قسمتی وار. هره نین بیر بختی وار. «جوجه باقر» دئنه کیمی، «بخت-اقبالی بازاردا ساتسایدیلار، بوشدان خرج دن گمچمیش ایدی، آدام گینه پالاز-مالازین ساتاردی گئدهردی باهادان اوجوزدان آلاردی» باشینیزی نه وئریم سیلله نپیک قاباغینا. عم اوغلو معلم اولان گوندن منده معلم چیلیک مشقینه دوشدوم. آخی ائشیتدی-گیمه کؤره آرزو ائله ماغین کار-کاسیبا هئچ ابرادی یوخ ایدی. نئجه کی دئیلر آرزو ائله ماق مفلسین سرمایه سیدیر. بیز کاسیب-کوسوب دا گرك بیر نهر سرمایه میزی آیشه سالاق یا یوخ؟! آلسی آلین اوستونه قویوب اوتورماقدان کی یاخشیدیر! بونا کؤره ده معلم چیلیک مشقینه دوشن گوندن نله سیک ترسه اکابر کلاسینا گئتمگه باشلادیم. گئجه لر یوخومدان کسیب باشلادیم ساواد اؤیره نمگه. خلاصه دؤرد ایل سومو ک سیندیران دان صورنا ایکنیجی صنفی بیتیردیم. آما دوزو بو دؤرد ایل ده نه قدر زور وئردیم ایکی کلمه دن آرتیق اؤیره نه بیلمه دیم. اودا بو کی چؤرگه «نان»

دئەرلر، سويا «آب» . عرض اولسون خیدتکلەبیم نه بوغوم نه اولدوروم ، نازا آنلادیم کی ساواد اؤبره نمگک بانى فارس دىلى اؤبره نمک . بودا منیم ایشیم دئیل دی ! ایش دی قصادی ویردی اؤز دىلمی ده ياددان چىخارتدیم ، اوندا هامى دئیه جک کی :

– « گۆزهل آغا چوخ گۆزهل ایدی ویردی چىچکده چىخاتدی »

بونا گۆرده معلم چىلیکک خیریندن گمچیب نه دوه سوتو ایسته دیم نه عرب ایله گۆروشمه گى . آلاله هئج کسین آرزوسون گۆزونده قویماسین . منیمده آرزوم گۆزومده قالماسین دئیب ، بیر خیرداجا نؤ کریز وار باشلادیم اونا سوت قاتیق یئدیمگه کی بلکه تئز یشکەلیب ، درسه مشقه گئئدیب اولسون معلم . آمما بونودا دئمەلى بيم کی من بالا-بالا عم-اوغلو مون داهى (نابغه) اولدوغونا ایمان گتیرمیشدیم . اوزدهده عم اوغلو ملا آرام اولماسایدی ، دالدادا اونون ساوادیندان آغزیم آچیق قالیردی . ماشاءالله ائله ساوادلى ایدی کی منیم تکک ساوادسینلارین قیامتەدک ، ایشی دئیل دی کی اونون دانیشیقیندان باش چىخاردا بىلسین . آلاله اؤز آفاتیندان ساخلا سین ، ماشاءالله ائله غلیظ فارسجا عربجه کلمه لر ایشله دیردی کی مسلمان ائشیتمه سین ، کافر گۆرمه سین . عم اوغلو مون ائله بو استعدادا صاحب اولدوغونون کؤلگه سینده ایدی کی ترقى پله لرین بیریر چىخیب معلم لیکن چاتمیشدی مدیر لیگه . عم اوغلو م مدیر اولان گوندن داهاکندیمیزده آدام تاپیلماز کی اونا ایشی دوشمه سین . چونکی آلاله این برکتیندن هر ائوده ۵-۶ جوت اوشاق تاپیلار کی ایستەر ایسته مز گرك مدرسه یه گئدیب ساواد اؤبره نەر . ساواد اؤبره نمگک ، امتحان دان چىخماغادا نئجه کی آلاله دا شاهد دیر ، گرك عم اوغلو مون بیخ یاغیسی چای بولوسو اونودولما یا . گینه ده آلاله رحمت ائله سین قاباقکی کفن اوغروسونا . سوروشا جاقسینیز نیبه ! ؟ آخى بیزیم عم اوغلو معلم اولان زامان ندنسه سیاست – میاستیندن ایش میشى یوخ ایدی . گۆزونوز بیس گون گۆرمه سین . مدیر اولان گوندن اولوب بیزیم باشیمیزا بیر سیاستمدار . اودا نه سیاستمدار کی دئیر : « جمله جهان واقف اولسون کی بیزیم ملت یوخلوبوب »

«دهده قورقود» ون امكداشلاريله تانیس اولاق :

ح. اولدوز

مؤسس - باش کاتب - مسئول مدیر

①

* *

ایستیر دیمکی یا نام جلاهلار
توکولوب هارام گلدی
ویردی یلار. سولار گنجه
بوز دونوب گونوز بعضاً
هاوا یاخچی اولاند
آچیلیر دیلار .
ایندی اوکتک لردن
باش سانجیسی و بوز
دونمالاردان قیج آغریسی
یادگار قالیب دیر .

دهده قورقود : یشتدی گنجه
کوندوزدن سونرا ناولدی؟
اولدوز : هوشدان
گشتدیم و چون «ضد

الندیم. لائین آنادیلیمیزین
اوغروندا آپار دیقیم
مبارزه لره عاید تولوب
جسه سالندیم .

دهده قورقود ، ایشکنجه ده
وئردیلر ؟

اولدوز: من ضد اطلاعات
ارگنده دژخیم لربن
سورغو - سوال لارینسا
جواب وئرمه دن، ۷ گنجه
- گوندوز قیش چله سینده
دیز لریه قدر سوا
باغلاندیم . او یشتدی
گنجه - گوندوزده بیر
لحظه قومادیلار یا نام .

* *

دهده قورقود ، اؤز حیاتینین
حاققیندا قیسا معلومات
وئرین .

اولدوز : ۱۳۳۱ - اینجی
ایلدی لبریزین چر نداب
مهله سینده آنادان اولدوم .
ایلك تحصیلی «فروردین»
و اورکا تحصیلالمی
«امیرخیزی» و «نجات»
مکتب لرینده آلدیم .
اورتا تحصیلالیم صونا
چانارکن تهران دا «افسری
دانشکده» سینده دانشجو
اولوب افسر لیک تعلیمی

اطلاعات، با تا بیلمدی پرونده نی و لر دی « قیزیل قلعہ، ده ساواک آینه تا اونلار سورغو-سوال و ایشگنجه التین لر .

دهده قورقود، آیا محاکمه و محکومدا اولدونوز؟ اولدوز: بلی بیر «فرمایشی» دادگاهدا کسی بوتون مدنیت و ملتیمیزه باشدان-آیاغا یامان دئیوردیلر اون ایله محکوم الله دیلر .

دهده قورقود، دادگاهدان خاطرهنمز وار؟

اولدوز: بلی، سرلشکر خواجه نوری کی انقلاب دا کیرباران اولدو بیزیم دادگاهیمیزدا رئیس ایدی. بوسرلشکر خواجه نوری شاهین یالتاق نوکر لریندن بیرسی ایدی. من هر نقدر چالیشدیم تا اثبات ائدم آذربایجانیلار بویوک مدنیت و ادبیاتا مالک دیلر قبول ائتمه دی. جوخ سوزدن صونرا دؤنوب

دئدیکی «بیز سیزی (آذربایجانیلاری) بیر ملت تانیمیریق و اجازه ده و لرمه ریک، چنگیز» د بیلینده بازیب اوخو یاسینیز، منده حریص لنیب جوشغون حالدا دئدیم: اول او قدر «چنگیز-چنگیز» دئییب بیزلری تحقیر ائده جکسیز کی آخرده «چنگیز» اولوب باشی نیزا نوکوله جاییق تانیا: چنگیز سزین لکین شوو نیست لردن جوخ شرفائی ایدی .

دهده قورقود، دادگاهتیزین نتیجه سی نواولدو؟ اولدوز: منی ۱۰ ایل حبس شاققه اعمالی له محکوم ائدی لر کی ۶-۷ ایلدن صونرا انقلاب گونلرینده آزاد اولدوم.

دهده قورقود، ه-سانسی دوستاقلاردا باشادینیز؟ اولدوز: قیزیل قلعہ، باغشاه، کبری، جمشیدیه، رکن دوم، قصر .

دهده قورقود، ادبی فعالیتی تیزی هاچان دان باشلادینیز؟

اولدوز: آتام عاشیق اولدوغونا گؤره عمر و مون ایلك گونلریندن کتلی سازلا تانیش اولدوم . اورنا تحصیلیمی آلدیقیم

زمان خیام و فردوسی شعرلرین آذربایجان تورکجه سینه پارچا-پارچا لرجه ائدردیم . شاهلا مبارزه آپاردیقیمز زمان انقلابی شعر و سرود قوشماغا باشلادیم ... تاکی اولکه میزین شانی انقلابی زمانی «کور اوغلی» مجله سی نی بوراخماغا باشلادیم .

س- «کور اوغلی» مجله سی نییه تعطیله چکیلدی؟ ج- آنا- باجی لاریم ایل لر بویجه ره اگیر ماقینان ۶-۵ مین کومن پول پیغیب ساخلامیشدی لار . دوستاقدان چیخدیقدان صونرا «جیبین پولوز قالماسین» دیبه پوللاری جیب خرجلیقی و لرمیشدی لر من او پول لارینان «کور اوغلی» مجله سین بوراخدیم اوچ نمره دن صونرا پول لار قورناریب مجله باندی .

فالانی گلن نمره ده

(خانلار خانى نين راز و نيازى)

الهى كاش من خان اولميايديم
 وئرنده بير رعيت جو جهنى گئج
 كسنده باشيني بيـــــر بينواين
 تجاوز اتمه ييديم جان و ماله
 يازيق كتدى، سلامى گئج وئرنده
 جهنم وارلوقون تصديق ائده ديم
 شرابى سو كيمي هي ايچم ييديم
 جلد ليله اولانـــــدا كنده وارد
 مباشر بير كسى شيطان ليا ندا
 آتامدان قالم يايدي اون پارا كند
 اطاعت ايله ييديم امر و نهيه
 يالان تهمت يا خيب پول آلم ييديم
 آدى انسان اولوب، اما عملده
 بلـــــورين قسريده اگلم ييديم
 اياقيم اوغم يايـــــدى، ماهرولر
 بيليديم وار جزا هر بير عملده

باغيشلاردى منى آلايه يقيناً

اگر منكر به قرآن اولميايديم

سرمایه‌ساز صاحبی

(طنز)

منده مجنوندان فزون عاشیق لیق استعدادی وار
عاشیق صادق منم ، مجنونون آنجاق آدی وار
(فضولی)

منده چنگیزدن فزون ظالم لیک استعدادی وار
ظالم صادق منم ، چنگیزین آنجاق آدی وار
ملتین کسدیم دبلین، قویدوم آچیلیمیش اووجونا
اول سبیدن آغلییار بیزدن دل ناشادی وار
جمله دوستلار صاحب تکریم وشوکت اولدولار
هریری شک سیزدئیم دؤرد-بش دنه آروادی وار
بیزده عاشیق اولموشوق پوله ، وورولدق شهرته
« لیلی نین مجنوننی ، شیرینین اگر فرهادی وار »
کفره اویموشلاردئیر لر دالمیزجا چوخلی سؤز
سانماین اول سؤزلرین بیر ذره جه بنیادی وار
آدقوبورلار مفتخور ، یا بیزلری ایشچی نیما
ایشچی جرئت ائبله مز، تا بیز تکین صیادی وار
نولاقان تۆکمکده ماھر اولسا تیغ حؤکموموز
قان تۆکر البته آمری—کاکیمی اوستادی وار

بو مجله تبریز انقلاب داهسراسینین کاتبی اجازه سیله آزمایشی حالدا بوراخیلیر
« کمیسیون مطبوعات » نهراندا تشکیل تاپاندان صونرا « رسمی » حالدا بوراخیلاجاقدی

یونجا یئیب مشروطه آلان گونلریمیزدن خاطرهلر:

ستارخان پارك اتابك ده نیه گــــولله لــــندی !!

(طنز - تاریخ)

تاریخ علم لریندن باشی چیخیب چیخیمان و بومقاله نی ۶۰ دفعه یازیب-پوزان:

پروفیسور !! توسباغا جاواد

تبریزده گون او گوندی، تهران حکومتینن پاپاخ-پاپاخ اولموشوخ . آل بیزیم اولوب یخه دولتین . عهد ائلمیشیق حق آلمامیش تفنگک یثره قوبدی بوخدی . گونده آلین چکک یخیم جیریلدی . دولتین آلی-آلدن اوزولوب بارماق بوی سرتیپ سرهنگک میدانا چکیر . دوزیسوللی سرباری دا قوتولوب امید باغلیب قوز محسنن^۱، شیل جاواین رشادت لرینه . ایکی گون قاباق دولت اوردوسونا بیرسیر یخ چکدیخ گل گورهن سن . شیل جاواد قاچا بیلمه دن هی چیغیردی : سیز الله گولله بوشاتمی یین منده بابی اولدوم . توتدوخ نه یثمیسن؟ تورشولو آش . ائله بیل کتلی اوستونه طلبه تو کولوب بیر دس یاغلی کتک . کوپک اوغلی به به بیز بابی یخ کی سنده بابی اولاسان؟ مستبد اولمماغین بس دئیل ایستیسن بابی دا اولاسان؟ . معلوم اولدیکی یازیخ محمد علی میرزاین ایشی گور هارا چانیب کی بابی مسلمان ائله ماخ ماهاناسینن ده - دولونی یغیب تو کوب بیزیم باشیمیزا . او گون خان نچه کوره نی بوغازلینی مامور ائله دیکی مناره لره دیرماشیب اذان و ترسین لر بلگه کور- کچل بیلینن محمد امتی ییوخ ، مسلمان ائله ماغیمیزا

گوج وئرمەسىن لىر .

ھە ، گۈزل آغا چوخ گۈزل ايدى ويردى چىچكك دە چىخاتىدى . مستبد اوردوسى چوخ رابطلى ايدى ويردى «سىلاخورى» دستەلر بىدە كىمك گلىدى . سىلاخورى لارىن نىلى بىلمىرم كىمە چاتىر اما عمل لرى قزوين لىلرىن سارى قلى خانان .

ايندى محمد على ميرزا نە حسايىنان بولارىنان آل - آلە سورتوب والله اعلم بالحقايق الامور . ايندى نە وعدەلر وئرىب داويە گتيرمىشدى قالسىن آما داوادان چوخ آرواد - اوشاغا توخونوردولار . خان مەخسوساً بو موضوع دان چوخ پكر ايدى . اوگون حكماوار داوسى ايسدى . سحر تئزدنن يراق - ياساق لانمىشدى داويە گىداخ . خان گلىدى الله گۇرست مەسىن حرىصلى ، گۈزلر قىزارمىش . باشلادى دانىشىغا . او چىندە دە بىر - بىكى فرنگى عكاسدا وقت تايەمىشدى عكس گۇتوماغا . قولتوغوموزون آراسىندان گىرىب پاچامىزى اورتاسىندان باش چىخاردىب دال بادال عكس سالىردىلار . صورايىرىش دە گتيردىلر نازىك قرە ياپا كىمى بىر صفحە دە اوستوندى دولاندى . بشقاب كىمى بىر شى ايدى ولى الله گۇرستمەسىن دىردىلر آدامىن سسىن گۇيدە قاپىپ زىندانان سالار . آدىنا قاراماژوردان زادان دىردىلر . اوگون خان بىر حرىصلى دانىشىقدان صورايى چكەلى آياغىن قاباغا قويوب دئدى :

ايندى گىدىسىز داويە هر كىم بىر نفره ظولم ائلىيە يا آرواد - اوشاغاتوخونا دوز قىچىمى بوراجان ... سوخاچاغام^۲ . او كس لرىگى دىردىلر عوضىن بدل آدىلى يولداشى وار گۈزلرى رحمت لىق خانىن قىچىنا دىردى .

فرنگى عكاس لاردا عكس سالاندا ، خان مەخسوساً او قىچى قاباغا قويدىكى ھامى گۇرسون . اوگون بللى ايدى حكماوارداواسى برك اولاجاقىدى . بىزى چىرنداب دستەسىندن صادق خانىن ألى آلتىنان آلىب وئردىلر يوسف حكماوارلىيە . بىرعدە اوشاق لاردان دوه چى بە طرف بوللاندىلار . بىز ھە حر كىت ائىلمەمىش دوه چى

قالانى صفحه ۲۸ دە

۱ - قوز محسن مستبدلرىن تك ئىراندازلارىندان ايدى . صاحب الامر مچىدىن

مناره سىندە سنگر ئوتوب مجاهدلرى ووروردى . ستارخانا خىر وئرىلر ستارخان بىر گوللە دە قوز محسنى منارەدن يئره سالىر .

۲ - بو گرامافون صفحەسى انگلستاندا « برىتىش موزيوم » دا ساخلانىر .

کاسیب چاتماز ولی ...

❀ ❀ ❀ ❀ (ط ن ز) ❀ ❀ ❀ ❀

باھالیق گون به گون آتدی ، نفس باتدی ، آمان یاندیم !
 بو آغیر خرجی چککم فیکریمی قاتدی ، آمان یاندیم !
 دونن گـئـتـدیم بازارا میوه آماق فیکری باشیمدا
 اریک خنجر چکیب ، آلمان بیر اوخ آتدی ، آمان یاندیم !
 خیارا ساری گئتدیم دؤندو بیر افعی ایـلـان اولدو
 هلو گنجینه سینده قیوریلیب یاتدی ، آمان یاندیم !
 قوهون عشقی ساراتدی رنگیمی خرمالـویا دؤندوم
 شیرین قارپوز منی هجرینده دیغلانندی ، آمان یاندیم !
 اوجوز ساندى و فـاسـیز شفتالی عشقین بو درویشین
 جفا ائدی ، اوزون بیر وارلییا ساتدی ، آمان یاندیم !
 گلیر وارلی خرید ایچون اونـا تعظیم ائدیر هاممی
 تالان وئردی او بازاره یوکون چاتدی ، آمان یاندیم !
 باخیب «بازاری» به آھیم بوتون یاندیردی بازاری
 منی یاندیردی نازی ، آخیر آغلانندی ، آمان یاندیم !
 دئدیم اول دلبر بازاریه رحم ائیـله ای ظالم
 دئدی یوخدور ترحم قاش - گؤز اوینانندی ، آمان یاندیم !
 یامان جور ائیـله بیر اول شوخ بازاری منه سانکی
 او صدام دیر بازار یوردیسه باغلانندی ، آمان یاندیم !
 دئمه «سیرتیق» بو دونیاده مرادا چاتمادی هئچ کس
 کاسیب چاتماز ولی وارلی گؤزل چانندی ، آمان یاندیم !

(سیر تیق)

«قربانلیق اتی»

آنا مین یولداشی «ماما گوهره»

دحمان ده ده

گونلرین بیر گونونده

شاه عاباسین دوربونونده .

بیر قاری جهره سیله یون اییریب

یورولوب ،

سونرادا هوشلانمیشدی .

بوخودا گوردی کی رحمتلیک اری

ألینده قیرمزی دسمال گلیری .

چوخ سئویونجکک ، قاری دوردی ایباغا

دسمالی آلدی آچیب نئز دوپونون

گوردی اوچ دانه لاواشدی ، بیر آزدا مال اتی .

دئدی: «آلاهاشو کور، فاطمادا آزدی اودوخور،

بونو کوفته دؤبهرم ، قالسادا بوز باش آسارام»

یومولوب توزلی دیک دستنی گندی حیطه

اتی کسدی ،

بودی .

سالدی دیبیه .

گؤتوروب دستنی «یا حق علی ...

تاققا تاق باشلادی تاققلیداماغا .

بیردن آچدی گوزونو

قالانی صفحه ۳۷ ده

«ظولمات»

آی ظولمات !

چوخ اوزونه قوراخانما ،

سن منی قورخودامازسان !

دیز قدر گئیش اولساندا ،

من !

بالاجا بلخ کیمی سنین بویونو

اولجه بیلهرم .

داغ قدر اوجا اولساندا ،

من !

نوراج کیمی ، قانادیمین کولکه -

سین سنین اوستونه سالاییلرم .

یاشلی پالید کیمی جانلی اولساندا ،

من !

بالئا کیمی ، سنی چاپا بیلهرم .

نقدر درین اولساندا ،

من !

قیغیلهجم کیمی ، سنین درینلیگینده

ایشیق گؤستره بیلهرم .

آی ظولمات !

سن منی قورخودامازسان ،

من !

اراده توفنگی ایله اوزوهوسنین

اوره گینه آتماقدا یام ،

من !

کدرلی باریتدان دولان گولله یم .

آی ظولمات !

چوخ اوزوله قوراخانما ! ...

۱۳۵۹۸۲۹ - اورمی

اورمو اوغلو

يازان: پروفوسور پناه خليلوف
اقتباس الدين: ح-آپاميش

تورک ديلى خلق لرین اساطير لریندن :

باطير اؤته گن

(قزاق خلقى نين قهرمان اوغلو)

« باطير اؤته گن » قزاق خلقى نين گؤرکملی قهرمانلاریندان بیرسی دیر . بو قهرمان ، زحمتکش خلق لرین سعادتی اوغروندا آغیر فاجعه لی اولومه دوچار اولور . « باطير اؤته گن » داستانی بئله روایت اولور کی :

قزاق خلقى نين قهرمان اوغلسو « باطير اؤته گن » اؤز قبیله سینین ، خانلار وشاهلار طرفیندن تعقیب اولوب، توتولانلارین جزالانماسین گؤروب ائل-اوباسین خان - پاشا ظولم لریندن قورتارماقدان اؤتری، گؤزه ل هاوالی ، سولو و اوت لویئر آختارماق قصدیله حرکته کلیر « اؤته گن » له گئدن قهرمان لار ، یوللاردا یا ایتیر یاغدا با دؤزه بیلمه دن یوللاردا قالیرلار ، ولی « اؤته گن » خلقى نين سعادتی اوغروندا تلاش دان آل گؤتورور . چوخ تلاش لاردان صونرا قبیله به آرزو لادیغی بشری تاپیر . سئوینج قوشو کونلونده پرواز ائدیر . لاکین چوخ چکمیر کونلونه دومان گؤچور . خلق سعادتی یولوندا جانندان گئچمیش قهرمان آنلایر کی تاپدیغی بشرین هاواسی و سویو و اوت - علف لری زهر لیدیر .

« اؤته گن » نین وفالی آتی بو اوت لاردان اوتلیب اولور .

چوخ چکمیر قزاق خلقى نين قهرمان اوغلو تابدیغی بشرده هلاک اولور .

بو فاجعه قزاق ژرزی (عاشیق) لری آراسیندا بویو ک فاجعه کیمی یاییلیر . قزاق

عاشیق لاری « اؤته گن » نین بو جانندان گئچمیشنه عاید شعر لر قوشوب ماهنی لار اوخویورلار .

عاشیق جامبول^۲ اؤز « باطير اؤته گن » بو ثماسیندا بئله نتیجه آیر کی : « اؤته گن »

۱ - پروفوسور پناه خليلوف س س رایى خالق لاری ادبیاتیندان اقتباس اولونموش حالدا وئریلدی .

۲ - دهده قورقود مجمله سی نین ۱۱ - اینجی شماره سینه مراجعه ائدین

آلقیش

آلقیش وطن بولوندا اؤلن مرد اوغوللارا !
 آلقیش بیزیم اوکشجیدیگیمیز شانلی یوللارا !
 یوللار عذابلی ، غوغالی ، ایللر آغیر ، چتین ،
 یوللاردا قالدی گۆزلری ارسیز گلینلرین .
 یوللار وطنده باشلادی ، قورتاردی جبهه ده ،
 کو کسوم وطن بولوندا دمیر یاردی جبهه ده .
 سنگرده بیز ایناملا چوخ آندیق بو گونلری ،
 جانان کتچیب هنرله قازاندیق بو گونلری .
 دۆزدوک عذابا ، بیز سینه گردیک فلاکتە ،
 سنگردن آچدیق عزمه یوللار سعادتە .
 ووردوق ستملی ایللری مردلیکله بیز باشا .
 مسلکک یاشا ، اینام یاشا ، انسان یاشا ، یاشا .

بختیار و اها بزاده

آییلیب ایندیکی حیاتی میزی گۆرسه دییر کی من آختاردیقیم «ابدی سعادت یوردو»
 همین سؤت اؤلگه سیدیر .

بو پوئمادان بیر قطعه روایت ائدیپ مطلبه صون قویوروق :

گل باخشی- یاخشی سیل گۆزلرینی سن شیر ائله دیونجا یولداش اؤته گن
 گۆزهل اویلاق لاری اوچان قازلاری یای دان خبر وئیر دورناق-لاری
 آلتای داغ-لاریندا سسله نیر مارال جوشور بالیقه-لارلا گۆیومتول آرال
 جیرانلار سال-نیمیر بوردا کمنده آرخاین گ-زبرلر یاشیل چمنده
 بوتون چیچکک لنن چاییر ، چؤل ، چمن بیزیم دیر ، بیزیم دیر باطیر اؤته گن
 بوتون دؤبوش لرده مردلیکک گؤسترن اؤلکه نین صاحبی بیزیک - سن و من

صون

آذربایجان شفاهی خلق ادبیاتیندان :

آغ چایلی

« صیدی » داستانی

دیل لرده دیش لرده گزن محبت داستانلاریندان بیریده « صیدی داستانی » دیر . باشقا محبت داستانلاری کیمی بوداستاندا ایسه ایکی قهرمانلا اوزبه اوزوق . نثجه کی « اصلی و کرم » داستانیندا ایکی عمدہ قهرمان اصلی ایله کرم دیلر ، صیدی داستانیندا « صیدی » ایله « پری خانیم » دیلار کی آیریلیق اودوندا یانارکن وصال باده سین ایچمه یه چالیشیر لار . بوداستاندا « صیدی » ، « کرم » کیمی دئیل کی چتینلیک لر اؤنونده دیزه چو کوب آغلا یا- سیز لایا . یاخود « عباس توفار قانلی » کیمی دئیل کی « گولگزه » چاتماق ار چون سازی ایله سوزی ایله چتینلیک لره غلبه چالا ، داها دوغروسو « صیدی » بیر قهرمان دیر . اوستوگی یه چاتماق اوچون قولونون زورونا و شمشیری نین گرونه آرخالانیر . « شاه اسماعیل » کیمی ظفری ووروشدا دؤبوشده گؤرور . « صیدی » نین گنج باشلاریندا ائل اوبادان آیریلما سی و غربت دیارا دوشمه سی ، « عاشیق غریب » داستانی نی خاطر لادیر کی چوخلی حادثه لری غربتده گنجیر . « صیدی » بیر یترده غربت آلیندن جانا گلر کن بئله دئیر :

غربت ائلدن نهلر گلدی من آغلارام ، سمند آغلار ، یار آغلار
بیلیم نهلر سالدی قاتدی آشیما من آغلارام ، سمند آغلار ، یار آغلار

صیدی داستانیندا اسلام دینی نین مختلف اعتقادلاری نین یتر به یتر مطرح اولونما سی ایله یاناشی ، هاچان کی قهرمان لار دارسونده قالیر لار (مولاعلی ، اولارین دادینا چاتیر ...

صیدی داستانیندا پری خانیمین سیماسی شاه اسماعیلین سئوگی سی « عرب زنگی » کیمی گؤرسه نیر کی شجاعته ، اوستوگی لی سیندنده اوستون دور . « پری خانیم » ین « عرب زنگی » کیمی تک - تنها خلق دن آیری یاشاما قی و قهرمان

قالاسیندا گون گنجیر مەسی دە چوخ ماراقلی دیر .

صیدی داستانیدا اسلام دینی نین مختلف اعتقادلاری نین یتر به یتر مطرح اولونماسی ایله یاناشی ، هاچان کی قهرمان لار دار گونده قالیرلار « مولاعلی » اونلارین دادینا چاتیب بیللرینه نجات وئیر ، بو تهرایش لره « عاشیق غریب » ، « عباس و گولگز » و شاه اسماعیل داستانلاریندا راست گلیریک .

صیدی داستانین جنوبی آذربایجاندا مختلف روایتلری اولاراق ایندی-یه دک کیمسه بو روایتلری یازیب ییغماغا علاقه گۆمسترمه ییب دیر . صیدی داستانین خلقین آن سئویملی داستانلاریندان بیرى دیر کی هله ده توی لاردا قهوه خانسالاردا ، عاشیقار بوداستانی روایت ائدیرلر .

صیدی داستانین « اورمو » و « خوی » روایتلریندن فایدالاناراق خلاصه سین وئرمگه کفایت له نیریک : « صیدی نین آتاسی اؤلندن صورنا صیدی یو خسول لوقا

صیدی ایله سئوگلیسی « پری خانیم » جنگگ لباسینی بوشدان گئیپ آیاقدا قیفیل لانیب « قوچ حسن پاشا » نین قشونی ایله نچه گونلوك مبارزه آپاریرلار

دچار اولور . ایسکی یول اؤز قاباغیندا گسؤرور ، بیرى اؤلوم دور بیرى غربت . صیدی ایستیر اؤزون اؤلدوره کی « مولاعلی » گؤزلری نین قاباغیندا ظاهر اولور . صیدی به یاردیم ائله مک اوچون بارماقلاری آراسیندا « قهرمان قالا » سینی و پری خانیمی اونا گؤستریب و صیدی نین اورا یا گئتمه سین ایسته ییر . قهرمان قالاسی « شام » شهرى نین ۷ آغاج لیغیندا ایدی . صیدی قهرمان قالاسینا کی یئنییر ، بیر سیرا حادثه لردن صورنا پری خانیمین وصالینا چاتار . چاتماز هر ایکی سئوگیلی آیریلیق تهلکه سینده قرار تاپیرلار . « شام » نین حاکمی « قوچ حسن پاشا » پری خانیمین وصالینا یئنییر ، نچه لشکر قشون قهرمان قالاسینا گونده ریر تا صیدی نی اؤلدوروب پری خانیمی گیتر سینلر . آما صیدی ایله پری خانیم جنگگ لباسین بوشدان گئیپ

صیدی « شام » شهرینه گئدیپ اؤز آتی لی کی « سمن آلی » آدی ایله مشهور ایدی تا پیر انتقام ایچون آل آتیر قبضی شمشیره و . . .

آیاقدا قیفیل لانیب « قوچ حسن پاشا » نین قشونی ایله نچه گونلوك مبارزه آپاریرلار . دشمن قشونوندا سینیق - سالناق قور تولموش نچه سربازدان باشقا بیر زاد قالما ییر و صیدی ایله پری خانیم ظفر چالا - چالا قهرمان قالاسینا قایدیرلار . بقیه ۳۷ ده

ح. اولاد

پولاد قولونا ،
- شکیلیدە باخارسان ،
ساغی - سولونا -
سانکی غضب لره ،
آلیشب یانیر ،
« اورهك » وراق لارین ،
کونلون پارچالیر .
هر یانا باخیرسان ،

« کر پیج » ، « خاچ » ، « گولله »
بویوک اتحاددا ،
وئریب آل - آله ،
یارینان اوره گین ،
یترین توتوللار ،
گئر ییه دؤنمه ییب ،
اؤنده اوچورلار .
ایکی مین بئش یوزایل ،
کسر لی قیلنج ،
پاس لانیر دیه سن ،
« اورهك » قانیندان .
همیشه توتدوقی ،
آلچاق عددلر
آراسالیب لار ،
شاهی اوزوك تك .

لیلاج

لیلاج لار قوروشوب ،
دوره دن باخیر .
وراق لار انییر ،
گۆی دن قار کیمی .
شاهیله ملکه ،
قالیب لار آلتدا .
دوزگون سیر اندیبری ،
تاریخ بو آندا .
شاهین اوره گینده ،
توزگون دومانلار ،
غضبلی گۆز لری ،
آلوی لار ساچار .
قیلینجی آلیب دیر ،

- شاهیلە ملکہ ،
بیر دراکولا ،
گنجە قوشو اولور ،
اوچور گۆیلرە .
انسان قانی سورماق ،
باشایش اولور .
هانسی فلاکتلی ،
یازیق انسانین ،
باجادان گیریبان
دامارین سورور .
دراکولا ایندی ،
سارالیب - سولوب
هر «اورهك» باشیندا
بیر «خاچ» اوتوروب .
«خاچ» لار توکولورلر،
بیر - بیر میدانا
«تانیین روحو» دا
گزیر خاچ اوسته .
«خاچ» لار «اورهك» لرده
توتدوقجا قرار ،
دراکولا دهشت لنیب
الدیبری فرار .
«اورهك» لر قیزارمیش،
دؤنور ولکانا .
داشغین سئل لر آتلانیری
- چاتسین عمانا .
«قیزیل اون لوق» گلیر،
«خاچ» لا یاناشی .
یاریشما قویوب لار
اوستاد یا ناشی .
«شاهین» فیلینجینی ،
کسر دن سالان ،
«اورهك» لر آلیب دیر ،
شاهین اوستونی .
قار کیمی گۆیلر دن ،
گلن «کر پیچ» لر ،
هندسه شکلیله ،
اولور مقبره .
لحظلر گنجیری ،
آن لار بوساعت ،
تاریخ کوللو کونون ،
دؤشو قازیلیر .
چکیلین - چکیلین ،
گلیر بیر اولی ،
ایکی مین بئش یوز ایل
اؤدیب جنایت ،
کوللو کدن زیر - زیبیل،
قالخیر سمایه .
شیون لر قوپاری

♣ ح . آلهاميش ♣ ♣ ♣ ♣

* ||| اوغوز ||| *

(حکايه)

دبرکی ادعا اندریمیش اولو تانریدان دور لو الهام لار آلیر . مثلاً دئمیشلر: «آپه گؤز ، بیر گون آلبندان بیخیلارکن مقدس لرین بیری کی بیر دؤیوشده قولون آلدن وئریمیشدیر آلمین اولادایب آپه گؤزی گؤییده اولوب سالیب یتره

قویوشدور .

«اوغوز» کند اهلایسینا اثبات اتمیش دی کی «آپه گؤز» بونلارین هاموسون زحمتکش لری قول اتمکدن اؤتری ایدوز ندیریب و اهرمن فراش لار توسطیله یایدیرمیشدیر .

کند اهلی اول لر «اوغوز» سؤز لرینه اینا نمیرمیشلار، لاکین زامان زامان اوغوز سؤز لرینی دوز اولدوسو نبونا چالیرمیش . یاواش - یاواش «آپه گؤز» ظلم لرین اؤت - باسدیر

بیری واریمیش بیری یوخوموش ، یوخسول آجیمیش ، وارلی توخوموش . اولدولار اولکھ سینده اوغوز آدلی بیر اوزان واریمیش . اوغوز آخشام چاغلاری آکین - بیچین صونا چانارکن . قوبوزی آله آلیب قهوه خانادا کندچیلره تھ مانلیق حکایه لری سئویله ریمیش .

اولدولار یوردونون حاکیمی او زامان لار «آپه گؤز» ایمیش . کند اهلی آپه گؤز دیلین قانامزیمیش لار ، لاکین کندچیلردن بیر حصه سی آپه گؤزه فراش اولوب سونگو گوجونه «آپه گؤز دیلی» اؤیره دیرمیش لر . مکتب لرده محضر لرده آپه گؤز دیلی رسمی دیلمیمیش . کند او شاق لاری مجبور ایمیش «آپه گؤز» دیلینده یازیب - اوخوسون لار .

کند اهلی به بله دوشوندورموشدولر کی «آپه گؤز» اولارین بویوک ناجی لاری دیر . هر نئجه و اخدان بیر ، کند اهلین میدانا توپلایب «آپه گؤز» و آناسیندان تۆکولموش بت لارا سجده قیلدیریب گول - چیچک سپدیرمیشلر .

«آپه گؤز» ایشی اورا چاندیرمیش

فیرانا نین ایلک گولرینده هامونون دیله کک لرینده شن حبات چیچک لنمیشدیر. گنج ایگیدلر مکتب لرین محضرلرین آنا دیله قورولماسین انتظار لاییردیلار. کندچیلر «تپه گوز» یئرلرینه مالک اولدوقلارین گوزله بیردیله ایشچیلر اوزامک لرینه مالک اولماغی آرزولاییردیلار لاکین تاسفله بو بشری ایسه آلاز چیچک لنمه عیش سولوردولار .

بیرگون اوغوز یئنه آغاج آلتیندا ساز چالیرمیش کی «قارایئل» فراشی گوز لرینین اؤنونده ظاهر اولور. «قارایئل» اوغوزا : «بوگوندن بری ساز چالینما مالی و بوگون اولورده یاس مجلس لری قورلما لی و شن لیک ائدهن لر جز الانما لیدیر» دئمیشدیر

اوغوز بو بو یوروقلارا اعتنا ائتمه دن نئچه دهقه فراش لارا ایلله کئلی سازی نین کئل لری قیریلیمیشدیر .
بیرگون بیچاق سومو که دا یانمیش، اوغوز سازی دوشونه باسیب ترک دیار ائدیله یوردون ترک ائتمه میشدن اول قوجا آناسی و سنوگیله «مارال» لا وداع لاشدیقدی : «داغلارده ان یئل کیمی

ا ئده بیلمه دن چیرکین سیماسی کندچیلره عیان اولورموش . کئندهه ، گنج ایگیت لر باشا دوشورموش لرسی مکتب لورده محضر لورده تپه گوز دیلی یونخ بلکه آنا دیلی ایشله دیلمه لیمیش . «تپه گوز» بو ایگیت لری تولا ندا ناطمینا چکیرمیش . لاکین گنج ایگیدلر اوزده دوشون لرینه دوام لریمیش لر . ننگونلرده بیرگون اوغوز آغاج هه بیتمده ساز چالیب «قوج کور اوغلو» خان اوغوز یورموش کندچیلر تو بلاشب ناغیلا قولاق و لریر میشر ناغیلین بالدان شیرین حصه سینده «تپه گوز»

قراش لاری تو کولوب اوغوزی تو تولار . اوگوندن بری هنج کیمه نین اوغوز دان خبزی اولمامیش . روایت لر گوره اوغوز ایل لر بویی سپاهچال لاردا باشامیش .

آی دولانیر، ایل دولانیر بیر گون اولداریورده وندا فیرانا قوپور . فیرانا تپه گوز کوهولون ییخارکن «تپه گوز» ی یتردن قوپاریب قونشو اولکله لرین بیرینه آتیر . «تپه گوز» فیرانا هردیندن دق لایب اولور . فیرانا قوبوقدا اوغوز دوستاقی پوزولوب، اوغوز آزاد اولموشدور .

بقیه اوغوز

دره لردن سئل کیمی آشیب «قارا یئلین»
چاراسینی ناپارام دلمیشدیر .
اوغوز گونلر گنجهمش ، آی لار
گنجهمش اؤز قصدیدن دؤنمه میشدیر .
یوزلر داغ — دره آشدیقدا ن صونرا
اوجا بویلی قاف داغلارینا چاکمیشدیر .
بیرگون قاف داغلاریندا بولاق باشیندا
اولورموشدور دینجلیردی . باشین
بوخاری قوزادیقدا ناکهان دان ، آغ
ساققال ، قوجا بیر کیشی نی باشی اوسته
گورور . آغ ساققال قوجا سلام
وئردیکدن صونرا «منیم آدی دهده قورقود ،
سن کیمسن و هار ائندیر سن» سؤیله میشدی
اوغوز اؤزون نانیئتدیردقدان صونرا
دؤشونه باسیب بیر قاطار ماهنی
اوخوماقلا مقصدین دوشونندور میشدور .
«دهده قورقود» اوغوزون بوشهامتیندن
حیرت له نرک «اوغول من سنه یاردیم
اؤدرم» دئیشدیر .

اوغوز قیرخ گون قیرخ
گنجه آغ ساققال قورقودده نین ائوینده
قورقوددان هنر لرا اؤیره نمیشدیر . قیرخ
اینجی گونون صونوندا قورقوددهده:
« - اوغول سن ایندی کاینات سرینه
نائیش اولوب کندینیزی تغیر وئره
بیلرسن » دلمیشدیر . ضمناً السوداع
چاغیندا اوغوزا بیر قالین کتاب وئرمیش :
— «دنیا زحمتکش لری و آنا دیل لری
حقی بو کتاب ایچر سینده دیر یولدا
قالدیقدان بو کتابا بامراجه ائت» دئیشدی
اوغوز وداع لاشیب آؤز گلیبر چوخ
گلیبر بیر قدر یول گلیبر نا اؤز کندینه
چالیر . کندا وستون یاس سسی باسمیشدیر .

اوغوز اوجا آغساج لارین
آلتیندا اولوروب ساز چالماغا مشغول
ایمیش کی «قارایئل» گوزلری اؤنونه

عیانلاشیر . «قارایئل» غضبلی کن :-
ایندی سنین سازینی سیندیریب اؤزونو
اؤلدوررام » دلمیش اوغوز باشینا
جومور . اوغوز قورقود آلدان
اؤیره ندیکی ماهنی نی چالماق ایله ئئللی
سازدان قیزیل نغمه لر قالخیب «قیزیل
یئل» نؤره دیر «قارایئل» له «قیزیل
یئل» بیر- بیر لریله بوروشارکن کند
اوستون آیلر لار . کند اهالیسی بیر
عده «قارایئل» دن بیر حصه سی
«قیزیل یئل» دن حمایت ائدیر لری . اوغوز
نغمه سی اوجالدیقدان صون غلبه «قیزیل
یئلین» اولور . اوغوز ئئللی سازامضراب
چالدیقدان شن نغمه لر اوچور .

«قیزیل یئل» شن ماهنی لاری
یاس مجلس لرینه دولدورب اولارلی
شن حیانا چئوریر .

اوسوندن بری امکچی لری ، ایشچی لری ،
کندچیلر ، اؤز طبیعی حق لرینه چالیب ،
اودلار یورده ونون بالالاری مکتب لرده
اؤز دوغما آنا دیل لرینه یازیب
اوخویورلار . اومودکی سیزین یورده وده
دا بئله اول . صون

تور كـون كـتابـين وئر ...

❶

من عاشيقم اۆز يوردومون ائىلىنه
داغلارينا داشلارينغا ، سئلىنه

اۆز يوردومون باغچاسينا گولونه
اۆلكه ميزين شيرين تور كى دىلىنه

❷

تور كى دانيشميشام نسيلى به نسيلى
۲۵۰۰ ايل سرگـردان سفيل

ديليم قديم دىلدى تور كودى اصيلى
دوشموشدوم قان سوران شاهلار ائىلىنه

❸

دئىلر
اجنبى ائىلبلر ائىلىنه
حسرت قالدیم قارداشیم ائىلىمه

اٹوه خانه ، صحرا دئديم چؤلومه
دير بليگيم اوخشايردى اؤلومه

❹

تهران دان گلـيـردى منه استاندار
وطنيم اولموشدو منه بير مزار

فارس اولوردى رئيسلريم هر نه وار
من دىنميره م اۆزون بير باخ ظولومه

❺

يازيمدا فارسى ايدى دانيشديقيمدا
اجنبيديم فـارسا قاريشديقيمدا

دعوامدا فارسى ايدى باريشديقيمدا
حيله كار انسانين اويـمـا فـعليـنه

❻

فارس بالاسى اكر تور كى اوخوسا
فارسى مدرسه سينده تور كى دىل يوخسا

منيمده سؤزوم يوخ بالام فارس اولسا
فارسين دىلين اوندا وئر ين اۆزونه

❼

ياشاسين انقـسـلاب منده ياشى ييم
قوى اۆز كوره گيمى اۆزوم قاشى ييم

اوره گيمين سرين آشكار داشى ييم
تور كون كتابين وئر تور كون ائىنه

دەدە قورقود بالالارى

م - شامى

* (آى اوشاق لار) *

①

سيزه چو خلى سۇزوم وار
ياخشى ، گۈزل كىتاب لار

اوشاق لار آى اوشاق لار
گىجە گوندوز اوخويون

②

اربىاب لارا خان لارا
بو تۇكولن قان لارا

دشمن اولسون هميشه
شاهلار باعث اولويدور

۱

آزادلىقا چاناسىز
ياخشى تىنگىك آتاسىز

أل بىر اولون قورخماين
آنجاق هامى اؤيره نين

۲

اولسون محكم داياقى
آمرىكانين آياقى

اكنىچىنين فهله نين
يوردوموزدان كسىلسين

۳

انسان مگر ايشله ممز؟
« ايشله ميهن ديشله ممز »

اكنى بيچين چال-يشين
نشجه گؤزل ديبىلر

۴

زيرك قوچاق اوشاقلار
سؤنمويه چك اجاقلار

شن گله چك سيزيندير
سيز نه قدر دىريسيز

* * *

يالقيز اوشاقلار

كريم گول اندام

تپىلردىم قوينونا
قوللاريمى دولاردىم
قوللارينا ، بوينونا
۷
يوزلر قادين آناملك
آخشام ايشدن چىخاردى
قارانلىق كر خانادا
اونلار فرش توخوياردى
۸
بو تىزلىكده اولمزدى
آنا ، او يورغون آنا
اونو گتىردى جانا
خاراب قاتميش كر خانانا

سو اوسته ، ارخ ايچينده

۱

آما بىر يوخوكىمى
آنام قاليب يادىمدا
قاچاردىم قابقىنا
هرگون آخشام چاغىندا

۲

خسته - خسته قوللارين
بىر- بىرىندن آچاردى
آياقلار گلر- گلمز
منه قاباق قاچاردى
۶

اوشوموش جوجه كيمىن

يالقيز - يالقيز ياشايان

بىر خىرده اجا قىزام من
كهكشانلار ايچينده
بالاجا اولدوزام من

۳

نه اولايدى دونيادا
آيرىلىق اولمايىدى
هئىچ بىر اوشاق آتاسىز
آتاسىز قالمايىدى

۴

تكجه بودور بولدوغوم
آتامىن باره سينده
اولدورموشدولر اونو

صنعان سعید

سرحدسيز سۆز ئرو تيميزدن :

هجري دەدە

(كركوك خلق شاعرى)

گفتدى ، ترك ائندى بو گون ئولكه ميزى هجري دەدە
 قلبمیزدە ابدى قويدى سيزى هجري دە دە
 گئچدى پند حكمنين مرشیدی ، ياران آغلا
 هجري نين هجرينه هجرانلى كۆنول قان آغلا
 (اسعد نالپ)

هجري دەدە عراق تورك لربنين آن استعدادلى معاصر شاعر لربندن دبر . هجري دەدە نين اصیل آدى محمود دور . هجري اونون تخلصى دور . اؤزونون دئدى گينه گوره هجري دەدە ۱۸۷۷ اينجى ايلده كركوك شهرينده آنادان اولموش و ايلك تحصيلينى اورادا آلمشدير . صورالار شاعر تحصيلينى دؤورونون تانينميش عالمرلربندن سايبلان (على حكمت افندى) نين و واعظ موللارضانين يانيندا دوام ائتدير ميشدير . ائله همين و اختلاردا داشعره بؤيوك مارق گوسترميش و ايلك قلم تجربه لرى ايله دوستلار نين دقتينى جلب ائتميشدير .

او بيرينجى دنيا محاربه سى ايللربنده كركوكون سلطانيه مکتببنده درس دئتميشدير . انگليس لر عراقى اشغال ائتديك دن صورالار بيرسيرا تدریس او جاقلارى ايله بيرليکده اونون معلم ليك ائتدى گى مکتبده باغلانميشدير . او ، اوزون مدت ايش سيز قالميش و چوخ آغير گوزه ران گئچير ميشدير . يالئيز آرادان معين ايللر گئچن دن صورالار شاعر اؤز دوغما ايشينه قايدايلميشدير .

هجري دەدە كركوك بلديه اداره سى نين نشر ائتدير دى بى (كركوك) آدلى غزيتين (روزنامه) ۱۹۲۷ اينجى ايلده رداكتورى (مدير مسئول) و ناشرى اولموش دور . آنجاق غزيت ده شاعر ين فعاليتى چوخ دوام ائتمير . ماددى چتپنليك لر ،

حیات شرایطی نین دؤزولمزلی بی شاعری بیر مدت بلدیله اداره سی نین بو غدا بازاریندا ایشلمه یه مجبور ائدیر . قلمه آلدیغی نتیجه مین شعرین آرپا دهنه سیندن ده اوجوز تو تولماسی، بونلارا قیمت و ثریلمه مه سی هجری دهده نی دریندن کدرلندیریر . او، بو آجی حقیقتی شعر لرینین بیرینده بئله ایفاده ائتمیشدیر :

نتجه بین (مین) شعری دئدیم ائتمه دی بیر حبه شعر (آرپا)

آخیری ملتزم -- کئیلی (خیلی) شعر اولدوم بن (من)

هجری دهده حیاتی نین صون ایبلرینده اونون اوچون آیریلان خبرئی مقداردا تقاعده دولانمیشدیر . او ۱۹۵۲ اینجی ایل ، دکابر آیی نین ۱۱ اینده وفات ائتمیشدیر . آزاد فیکیرلی ، حقیقت عاشقی ، ظولمه باش اگمه یه ن شاعر هر جور محرومیت لره دؤزه رهك ، ئوز مقصد و ایده آلاریندا بیر گون بئله الچکمه میشدیر ، ئوز ساغلیقیندا حقیقی قیمتینی آلا بلمیشدیر . او ، زاماندا ن شکایت لرینی ، آنا یوردونون فلاکت و فاجعه لرینی بانیقلی بیر اوره كه له تصویر ائتمیشدیر :

بوخ سمند طبعیمه جولان ایچین جای - محال

روی میدانیم کیچیک از میش جگر گاهیم ملال

بنده (من) استانبول کیمی (کیمی) بیر شرده دوغسایدیم اگر

بو کسه لر دیم برج - افلاک اوزوه مانند کمال (آنا تورک)

هجری دهده نین اثر لریندن (یادگار هجری) (فارسجاد یوان) (فارسجا رباعیات) (پند حکما) (کردجه شعر لر) (قمار عشرت) (ریاضی الشعراء) (جانلی سؤزلر) (فضولی) (خادم انسانیت) (زاواللی ملت) (کر کوک تاریخ) و آیریلارین گو سترمک اولار .

تانیمش تاریخچی و تدقیقاتچی عباسال - عززوی (ککالی لر تاریخ ده)

آدلی کتابیندا هجری دهده باره سینده بئله یازیر :

« هجری دهده کامل ادیب و ممتاز بیر شاعر اولوب ، تور کجه و فارسجا چوخ شعر لر یازمیشدیر . الده اولان چاپ ائدیلیمیش اثر لر ی اونون یوکسک استعدادا مالک اولدوغونو گوستریر » .

صونرا شاعرین شخصیتیندن اطرافلی بحث ائدیر : « اونونلا گوروشدوم ،

كۆپك اوغلى كىشى سن لولەنى بوراخ ایكى آدام دالى چكىل . دئدى : ائشك
 جد . آبادیندى گده يانی بيلمیرم چكىلسم ناللاسان . گۆردوم ألىمى اوخودى . زور
 وئره - وئره تويچى زینالا دئدیم : گده زینال چىخ مەرەنن اوستونە بو فلان - فلان
 شەبە نشان وئركىمنن طرفدى . زینال ارک باشیندا توپچى ایدی . بىر دقیقە ارکون
 یئنمەزدى یئره . ارک پىشىگى ایدی . او جا یئر سۆردى آغزیمنان سۆز چىخمايىش
 ایستەدى دیرماشامەرەنن باشینا . اذرعى چىغیردى گده هارا ویرارلارپشیمانلاشدى
 گۆردوم اودا اولمادى . آخردە او دارتى وئردى من گوج وئردیم قنداق قالدى
 منیم ألىمدە لولە اونون . لولونى حوالە ائلەدیم دەدەسى نین گۆرۈنا . ناھار مجالى
 بیزیم تەنگلرین لولەسى اولارین ألىندە ایدی اولارین كى بیزیم .

ایشین چكىش - بكىش یئریندە بیزە كىك گلدى . بىر داش داواسى دوشدى
 گل گۆرەسن . مستبدلرى زورلادیق . تومان باغلارى قیریلانجان قووالادیخ . سردرى
 یاخین لىقلاریندا من هەخدن - هوخدن دوشوب بورقون قىتدیم . او گون اسگىيى بش
 تومان باغى من اۆزۈم بیغدیم . ۳-۴ گون قاباق قەوہ خانادا اوتوموشدوم . آغ باش
 ابراهیمین دەدەسین گۆردوم . آندە ایچیب دیردى او گون جان هولوننن ۷ مەرە
 دوواری بىلمەدوخ نىجە آشدوخ .

خلاصە ، گون دولاندى ، آى دولاندى مستبدلرە غالب گىلدوخ - خانى
 چاغیردىلار تهرانا . اتابكك باغیندا اوتراق ائلەدوخ . اۆز قوردوغوموز دولت
 اۆزۈمۈزە بورنوز چىخاتدى . دئدیلر : اسلەنى گتیرین تحویل وئرىن گتدین بنا -
 فعله ، آت - قاطر ساتماغیزین دالىجا . بیز وئرمەدوخ . آتیشما باشلاندى . خانین
 قىچىنا گوللە دەبدى . قىچى كسىلمەلى اولدى . من صورا باشا دوشدوم نىبە خانین
 هر یئرین قویوب فقط قىچىن گوللە دەدىلر .

لابد دولت اۆز مصلحتین سندن - مندن یاخچى بیلیردىكى او قىچ قالسا
 چوخلارین باشینا بلا اولوب بخىه صاحى ائلىجاق اودىكى اوتوروب قىچا او
 نقشەنى ایشلەدى .

بالاش آذر اوغلو

کتابلار تو نقاللاردا یان دیر یلدی

قید ائدیلمیر کی انقلابی حرکات قم شهرینده باشلان دیسا تبریز حرکاتی شاهلیق قورولوشونا بوتون لیکه صون قویدی . زامان - زامان اوز قهرمان اوغول وقیزلارینی آزادلیق یولوندا قربان وئرهن ، سورگون لردن زندانلاردان قورخما یان حتی عاتله سینی ، ائلینی اوباسینی دوغما وطنی نی ترک ائتمگه مجبور

★ یازیچی زامانی نین اولادی اولمالی ★
★ دئیبلر ★

اولان آذربایجانلی لار هئج یشده شاه اوصولونا قارشی مبارزه نی دایان دیر مامیشلار . چونکی اونلار بیر زمان وطنده منفور شاه رژیمینه قارشی سلاح لاوورو شدولار ، اوندان صورن اایسه مبارزه نی قلمله دوام ائدییر دیلر . آذربایجان یازیچی لار جمعیتی نین سیرالاریندا سیزین یاخشی تانیدیقینیز : علی توده ، عاشیق حسین جاوان ، خشکنابی ، حکیمه بلوری ، مدینه

ایکی ایل دی آرتیق دیر کی ایران خالقلاری نین بیر گه مبارزه سی بویوک غلبه ایله انقلابین غلبه سی ایله بتیجه لندی . آمریکا سلاحی ایله سلاح لانیمیش شاه قشونلاری نین اوستونه اگتینه کفن گئی ییب یومروقلا گئدن یا اؤلدی یاتسلیم اولمایان ایران خالقلاری اؤر سوزونو دئدی . ۲۵۰۰ ایل لیک تاریخ ایلان شاهلیقین صونونجو حلقه سین قویاریب آتدی . آمریکا امپریالیست لری نین ایران داکی آغالیغینا صون قویدی . شاهلیق قورولوشونا قارشی مبارزه نین

★ تبریز حرکاتی شاهلیق قورولوشونا ★
★ بوتون لیکه صون قویدی ★

همیشه اؤن خطین ده گئدهن آذربایجان خالقی بو دفعه ده اؤز انقلابی عنصر لرینه ثابت قالدی . ارتجاعا وورولان اساس ضربه لرده خصوصیله فرق لندی . ایران انقلابی نین حساس نقطه لریندن دانیشار کن

ده بیدیم یازیچی لارین یارادیجیلیقی ایله ماراقلانمیش دیر .

چتینلیک له اولسادا کتاب لاری تاپیب اوخوموش مین بیسر اذیت ایله اونلاری یساد نظرردن قورویوب بوگونه ساخلا میشدی لار . بیز هله انقلابین ایلک گون لرینده تهراندا تبریزده آنادیلینده چاپ اولونان مختلف غزت و مجموعه لرده شاعرلریمیزین شعر لری نین تثر - تثر چاپ اولدو - غونون شاهی اولدوق .

هاشم ترلان، ساوالان، عاشیق علی، سلیمان ثالث، حسین دوزگون واله و باشقالاری اؤز آنا دیل لرینده یازیب یارادیرلار

بوگون وارلیق ، دهده - قورقود ، انقلاب یولوندا ، اولکر گونش کیمی مجله لرده اونلارلا نازا امضالارا راست گلیریک : هاشم ترلان ، ساوالان ، عاشیق علی سلیمان ثالث ، حسین دوزگون ، واله و نئچه - نئچه باشقالاری آنا دیلینده یازیب یارادیرلار . آدلارینی یوخاریدا چکدیگیم امضالاری مطبوعاتدا آددیم لاری صنعت عالمینده هله تامیله محکم ان مه - میش شاعرلرین اثرلری نین چوخی قالانی صفحه ۳۸

گلگون ، سهراب طاهر ، حمید محمدزاده محمدرضا عافیت ، کیمی شاعر و یازیچی لاریمیز لایاناشی بوگون اونلارلا جوان شاعر و یازیچی لاریمیزدا یازیب یارادیرلار . یازیچی زمانه نین اولادی اولمالیدی دئیبلر بو او دئمک دیر کسی یازیچی ، اصل وطنداش اولمالیدیر خالق نین وطنی نین حیاتی ایله نفس آلمالی ، یازیب یاراتمالیدیر وطنین دردینی خلقین آرزو و ایستک لری اوندان یازیچی نین حقی یوخدور اؤزونی وطنداش یازیچی و یا خود خلقین صتعتکاری آدلاندیرسین . هر بیر خالقین ادبیاتی اونون معنوی عالمیله

بوگون وارلیق ، دهده قورقود انقلاب یولوندا اولکر ، گونش ، کیمی مجله لرده ...

باغلیدیر . بیز ایران خالقلاریندان مسافت معنادا اوزاق اولساقدا ، اونلارین معنوی عالمیندن هئج زمان آیریلما دیق . هر اثرده هر کتابدا دوغما خلقی میزین حیاتی نین بیر پارچاسی عکس اولوندی . طالعی نین اود و آتشی حس اولوندی . ائله بونا گؤره ده خلق حتی آغیر ارتجاع دؤرونده

ھجرى دەدە نىن قالانى...

بلاغلە سۆزدىكى جىرەتنى نى بۇ كىسك قىمەتلىدىرىم . بۇ يوك بىر مەنكەر اولدوغونا
ايناندىم فۇسۇلتلى، قەدىر بىلەن بىر انسان اولان ھجرى دەدە ايله بىر لىككە گىچىرىدىم
ساغاتلارى حىياتىمىن ان شىرىن چاغلارى سايرام .

ھجرى دەدە اوچ دىلدە - تورك ، فارس و كورد دىللىرىندە شەرلر يازمىشىدۇر .
شاعر فارس و تورك ادبىياتىنا درىندن بىلد اولموش، ايرانىن مەرقى شاعرلرىندىن لاهوتى
و عشقى ايله دوستلوق اتمىشىدۇر . عشقى اولدورولمىزدن اول ايراندان قاچار كىن
كرد كو كە گلمىش و ھجرى دەدە نىن ائوبندە گىزلىمىشىدۇر .

ھجرى دەدە شاعر دىن ھمىشە حەقىقەتە صادق قالماستىن، پولا ، ئروته ساتىلمادان
اۋز مەقس شاعر لىك و زىفەسى نى وجدانلا ، شەرقلە ايفا اتمەسى نى طلب ائىدىر .
حەقىقەت سۆيلىگەر و ارسان حضور شاه و سلطانە

باشا ھجرى كىيى عالمە سىر بىستانە (آزادانە) مردانە

ھجرى دەدە ھر شى دىن اول وطن پەرور بىر شاعر كىمى ھموطنلى لرىنىسى
دوغمابوردون و خالقىن سەادتى ، خوشبختلى بى نامىنە چالىشماغا چاغىر مىشىدۇر .
شاعر وطنى مەقس « آنا » صورتىندە تەسۋىر ائىدىر اونون دىلى ايله اولادلارنى
سەلەپەرەك دەپىر :

خەتاب ائىلر وطن سۆيلىر سۈھوم ، يا وروم حلال ائىلە

چالىش خىرالخلف اول يوزوم آخ ائت حسن - حال ائىلە

ھجرى دەدە خالقىن محرومىت دولو ياشايشىنى حس ائىدەن ، جەمىتىن
تەضادلارنى ، انسانلارنى حىياتىندە حەم سورەن ظولمو ، عدالت سىزلى بى دويان
(حس ائىدەن) بىر شاعر اولموشدور . او ، جەمىتە كى حاق سىزلىقلارا قارشى
چىخىر ، دوورون ظولموندن عذاب و اضطراب چىكن انسانلارنى شكابت لرىنە قولاق
آساراق سئوال ائىدىر :

كىمى گۆرسن نىشكىكى (شكابت) ، ائىلى بور جور زمانىندان

بو دنيا بىن دە بىلمم كىمونچون كام پەرور دىر

ھجرى دەدە حەققىندا بوقىسا قەيدلر يىمىزدن سونرا شاعرىن اثر لرىندەن نەمۇنە

اولاراق (کر کوک قلعه سی) و (اخلاق رساله سی) آدلی شعریندن بیر پارچا
تقدیم ائدیریک :

کر کوک قلعه سی

ای اسکی مشککل قوجا مان ، توپ دولو قلعه
بین لرجه (مین لرجه) ایلین خاطره سی، آن اولو قلعه
ای صووث مجسم ، قوجا بیر هیکل - فاخر
بطیننده نهاندیر نئچه بین یونس ذاکر
بین یوسفی زندانینا افکنده ائدهن سن
بین لرجه مقدس جسدین مدفنی سن - سن
بین لرجه حکم دارلاری سویدون ، یولاسالدین
عمرون حله پک تازه سنین سانما قوجالدین
بین لرجه ایل اولدی بوسنین عمر و زمانین
مانند صدف شیمدی او دندان دهانین

قالانی : کتابلار تونقالاردا یاندریلدی

دیلینی ، خلقین تاریخی نی ادبیاتینی
آرادان آپار سین . ۱۹۴۶ - نجی
ایلدن صورنا آذربایجان دیلی رسمی
اولاراق قدغن اولوندی . آنسا
دیلینده چیخان کتابلار تونقال
لاردا یاندریلدی . رسمی دایره -
لرده ، اجتماعی یشلرده بو دیلده
دانشانلار خرالاندریلدی . آما
بونلارا باخمایاراق آذربایجان
دیلی بوتون تضييق لـسرله مبارزه
کؤستررهک یاشادی ویا شاییر ...

صنعتکارلیق و بدیعی جهتدن کامل
اولماسالار دا آنجاق کؤنول
صافلیغی ، مقصد آیدیلغی ، خلق
حیاتی نین ترنمی ، مبارزلیمک ،
حیاتین نضین توتان خالقین آرزو
لارینی عکس ائتدیره ن اثر لردیلر .
بونلار ۱۹۴۶ - نجی ایلدن صورنا
وطنده آنا دیلینده یازان سهئند ،
شهریار ، ساهر کیمی استادلارین
دوامچی لاریدیر . پهلوی خاناندانی
چوخ چالیشدی کسی آذربایجان

قالانی : بیزیم ملت یوخلویوب؟

هارا یثتیریر ملادان قاباق منبره چیخیب فارسی دلی نین نه قدر سر که دن شیرین اولدوغونندان روایت لر سؤیله بیر. مملکتین یشکه باشلارینادیش دن چیخاننی دئیر کی اگسر بو یث...که باشلارین آزا دوشونجه لری اولسایدی ، هامی نی قامچی (شلاق) گوجونه فارسی دانیشماغا مجبور ائده ردی لر

کیمسه ده ایسته بیر «تور کی دلی نین نه ایرادی وار» دئیه داها ایشی باشدی. دوه نظرم بئله گزدرم ناغیلی دیر . قلم مداد اونون الینده دی بیردن گؤردون کی عزیز تبرلیک بالان ، دورد ایلده آنجاق ائله یه بیلدی بیرینجی صنفی بیتیرسین . جانیم سیزه دئسین کی گونش او قدر چیخیب باتدی کی خیرداجا نؤ کریز ائه بو یا دولدی . یاپیشدیم آلیندن آپارام مدرسه یه یازدیرام. کچلین توكدن آجینی گلن کیمی منیم ده عم اوغلو مو گوره ن گؤزوم یوخ ایدی .

داها چاره ده یوخ ایدی . منت دن گئمچمیش ایدی . منیم اوغلو م گرك معلم اولایدی .

عم اوغلو م منی گوره ن کیمی آباغا قاخیب عم اوغلو لوق احترامین یثربنه یثیردی . آما دوزو یاخشی بیلیردیم کی پیشیک آلا ره رضا سینا سیجان توتماز . آلا ه دان گیزلین دئیل سیزدن نه گیزلین ، او گوندن بری منده باشلادیم عم اوغلو مون بیغ یاغیسین یثیرمگه !

خیرداجا نؤ کریزین هوشوندان عقلین دن نه قدر تعریف له سم یثنه آزدیر . ماشاء الله درسینده او قدر قاباغا گتمیشدی کی دوزون خبر آلا سینیز ، بالا - بالا آزا قالیردی عم اوغلو سونون یثربن توتا . ائوده نه عیال اونون دیلین باشا دوشوردی نه من . قاتیق دوشاب کیمی قاتیب قانیشدیر میشدی . تومانا «شلوار» دئیردی ، باشماقا «کفش» . بورادا ایدی کی ائششک گتیر معر که یو کله . بونون قارنی نین چوره گین آنجاق یثتیریردیق هاردا قالسین کی بیردانا دیلما نچ (مترجم) دا توتوب گتیره ایدیق . داها گؤزلریم چیخمیشدی کله مه . خیرداجا نؤ کریز کی بنده نین آغازاده سی اولای ،

ائله پوز افاده صاحابی اولموشدو کی گل گوره سن . آلین آغدان قره یه ویرمیردی .
 دده سی من «بورقان علی» اولماسایدیم شاهلیق ادعاسی دا ائدهردی . دوزو بیرگون
 صبریم تو که نیب نه یثیب سن توشلی آش . او گوندن بری باشلادی آدم اولماغا .
 آممادئمه گینه کی عم او غلومون بو ایشدن خبری اولوب باشلا سین دالیمدایامان بوغوزا کی
 من قولاغی تو کلویم . خیرداجانو کربیزی ده اؤیره د سین کی منله دورسون جنگه - فنگه .
 بیر زامان گوزومو آشدیم کی بلی! گینه باشلا ییب اوتوزا «سی» دئیر اُللی یه
 «پنجاه» . ایسته دیم آغزیمی آچام بیر قولاق بورماسی وئردم کی ، کنددن چیخیب
 کندی دانان کیمی ببردن دئدی : « گلین اوبناماق باشارمیر دئیر ائو ابری دیر»
 گوزونوز پیس گون گورمه سین . اُل آتدیم آغا جا دوشدوم جانینا . ویر کی
 بورولاسان . کتاب دفتر قاله - ادی کی کله سینه چیریپ چیریق - ویریق ائله می بم .
 رحم زاد دا تانیمیردیم . کسک آتاین جاوایی داش ایدی . باشیزی نه وئرم سیلله
 تپک قاباغینا . او گوندن یاپیشدیم اُلیندن آپاردیم کوشنه . ایندی اودا اؤزونه گوره
 بیر اکینجی دی . بیچین واختی ائله ایشله بیر کی منده اونون آباغینا یثیره نمیره م .
 داها ائله آدم اوزلی دانیشیر کی ، بیر کلمه فارسجا آغزیندان ائشیده نمه سن . آما
 اودا منیم کیمی آرزو ائله بیر کی او غلو معلم اول . آلاهی نه گوروب سن ، قالار
 خدیجه گوره نتیجه .
 «صون»

باش سؤزون قالانی

نماینده سی بیلیرلر . ایندی تبریزده آز دئیل بونلارین سایسی . آما بیز بولوروق
 کی بونلار سؤز میدانیندا تاری و عمل میدانیندا فاری لاردیلار . بیزیم منظوروموز
 بو سندی وئرمک دن بو افرادلار دئمک دیر کی اگر عمل اهلیمیز بسم الله . مگر همین
 تومن بیر گون ناهار - شام پوللاری دئیل؟ برج عاج دان یثیب مجله بوراق سین لار .
 ماشاه الله هم پوللاری و هم معلمات لاری مین بیزجه دیلر .

۴ - ایکنجی هدفیمیز . بلغ یازماقدان بودور کی بعضی صادق و هوسکار
 جوانلار بیل سین لر کی اونلاردا مجله بورا خابیلر لر و فکر ائتمه سین لر کی میلیونلار
 تومنه باخار . امید بو گنج جوانلارین همت لریله آذربایجان مطبوعاتی بو نوع
 فقردن قورتولسون . بیز یثنه ده دؤنه - دؤنه «فروغ آراد» گوندد لیگینن آذری صحیفه سین
 نوپلایان شیدا حضرت لریندن تشکر ائدیریک .
 ساغ قالا سینیز

قالای :

لیلاج

چاتیر جنازه
 جنازه دالینجا ،
 یوز مین لر لعنت ،
 باش داشی قازیلیر :
 « اؤلدی سلطنت »
 لیلاج لار گؤزلری ،
 مبهوت دیره نیب .
 سانکی تپه گؤزلر ،
 بوساطا باخیر .
 بیر آل دولانیری ،
 وراق لار اوسته
 « قیزیل » لار بیر طرف
 « خاچ » لار تک قالیر .
 « اورک » لر چکینیر ،
 « خاچ » دان « قیزیل » دان
 بویوک فرصت اولور ،
 لیلاج لار او چون
 لیلاج لار چهره سی ،
 حیصلی غضبلی

اوره کک لر دؤیونور
 سانکی طبیل دی .
 قانلار قایناییب دیر ،
 جوشور داماردا
 کاینات سوروری
 آخیر یاشایش .
 بیر آن سکوت ایچره ،
 گئچیری حیات ،
 بیر آل اوزانیری ،
 آتیری « سالدات »
 ورق لار یغیشیر ،
 « قیزیل » ، « خاچ » گئدیر .
 « سالدات » او دورانا ،
 آنارشی دئیپر .
 سکوتا جوموری
 بوتون کاینات
 جام جم گؤستریر
 گونده بیر سالدات .

آمریکا توطنه لریندن غافل اولما یاق

صیدی نین قالانی

قوچ حسن پاشا کی گۆرور قشون. لشکر صیدی ایله باشارانمیر بیر «قاری» آرواد تاپپ
ایسته بیر حیلە ایله صیدی گیلی توتدورسون کی ائله دە اولور . ایش او یثره یثتیریر
کی اسیر اولموش « صیدی » قوچ حسن پاشانین وزیر نین آئینده ظالم جاسینا
اؤلدورولور و پری خانیمی دا اسیر آپاریلار. صیدی صونر الاریو حادئە نی بئله خاطر لاییر :

ظالم وزیر گۆردون منە بئله دی خنخر آلیب باغیریم باشین پئله دی
بیر قاری نی منە جلا د ائیلە دی صیدی آغلار سمند آغلار، بار آغلار

قوچ حسن پاشا زور ایله ابستیر پری خانیمین کبی نین اؤز آدینا کسدیر سین کی
پری خانیم ۲۰ گون مهلت آلیر . او گوندن بری پری خانیم آلاە در گاهینا بالواریر .
آلاهدان ایسته بیر یا صیدی نی دیریتسین یا اونودا اؤلدورسون . پری خانیمین ایستک .
لری آلاە در گاهیندا قبول اولوب صیدی یثنی دن دیریلیر . صیدی شام شهرینه
گئدیب اؤز آتی نی کی « سمند آتی » آدی ایله مشهور ایدی تاپیر انتقام ایچون آل
آتیر قبضە ی شمبیره و قوچ حسن پاشادان توتدو وزیر و کیل لره قدر هامی سین
اؤلدورور . پری خانیم صیدی نین دیریلمه سین گۆرنده اؤزدو یغوسون بئله ترنم ائدیر :

پری دئیر آغلامیشام جان و جگر داغلامیشام
امانتین ساخلامیشام آغام صیدی، پاشام صیدی

صیدی « شام » ین خزانە سین کاروانلارا چاتیب ، پری خانیمی بیر کجاوه به
میندیریب دوغما یوردو تیریزده گئتمگه باشلا بیرلار . تیریزده شنلیک مجلسی قورولوب
و داستان بئله لیکله شادلیق ایله صونا یثتیریر .
صون

قاری آجدی قاپونی
گۆردی حاج عاباس عالی
گتیریب هفدرم ات
پایلیری قربانلیخ اتی .
بیر « ساغ اول » - سؤیله ییب او
قایلاری چپیدی اوزونه
دئدی : قربانلیخ اتین من یئمه ره م،
وئر فاغیرا «

قربانلیق
ایچون آل

گۆردو کی اونلار بو خودی
« نفاق اتاق » آما گلیری .
قولاغین شوش دو توب او گۆردی
دؤبولر قاپونی
سسله نیب : دو کیمدی ؟
بیری اوردا بایردان باغریب :
« دی گل آج، دوشدی قولوم،
اؤلموسن آروات؟ - دی تز اول»

باش سۆزون قالانی

دده قورقود دا چاپ اولان شعرلر و مقاله لر اؤز حد دینده اؤیره دن و افاده و ثرن دیر کی ایشیق گله جگی و پارلاق استقبالی وار آنجاق «مالی کؤمک لریزی انتظار لاییریق» یا «هر نمره سی ۵ مین تومنه یاخین خرج آپاریب، اوج مین تومن هر نمره ده ضرر قویوروق» سۆزلرین، بشله وزین مجله ده یازیب خاطر لاما ق بیر اندازه به دك دوز گسون و شخصیمته او یان ده گیل و بو ایش بیر عده نین باخمیندان آیری نکته به تعبیر اولاییلر و ذهنده بعضی مسئله لر تداعی ائدر، امیدیمیز وار کی گله جکده بو سۆزلر تکرار اولماسین.

بیزده ده قورقود مجله سی نین ره داقتورو و تحریریه هیئتینه ادبیات ساحه سینده نائلیت لر دبله ییب اولو نانری دان گوندن گسونه انکشافین و دوامین ایسته ییریک، اونون مادی معنوی مو شگول لرین اولدی قجادرك و لمس ائله ییب اوره کدن آلفشلا ییریق. **دده قورقود**: «فروغ آزادی» گونده لیگین بو مقاله سیندن دؤنه - دؤنه تشکر ائده رک اؤزومؤزی نچه کلمه توضیح و ثرمگه محتاج کؤروروک:

۱ - منظور «ترکی دبلده اولان نشریه لر تعطیله چکلمیشدیلر» دن اولدوز، کوراوغلی یولداش تکین مجله لر ایدی کی بوتون صحیفه لری آذربایجان دبلنده بوراخیلردی و الا نجه کی آدیندان دا بللی دیر «فروغ آزادی» فارسجا بوراخیلان بیر نشریه دیر کی بوردوموزون بویوک شاعری آقای یحیی شیدا تلاش لاریله تکجه «بیر صفحه» سی آنادیلده چاپ اولور. یانی هئج تضمین بو خودور کی صباح آقای شیدان صونرادا دوام تاپار یا یوخ.

۲ - وقتی مقاله یازاندان سوال اولوندو: «بو ایش بیر عده نین باخمیندان آیری نکته به تعبیر اولاییلر...» یانی نمنه؟ دئدی یانی بولچولوق دئدیک مجله میزین دوامینا کؤره حاضیریق.

۳ - «هر نمره سی ۵ مین تومنه یاخین خرج آپاریب» - اوندان اؤتری یازیلیر کی: ایندی چوخ مدعی لر وار کی ویلا لاردا و بیرینجی آپارتمان لاردا خارجی ماشین ایاق لاری آلتیندا اؤزلرین آذربایجان دیلی نین واقعی مدافعی و شاعری و قالانی صفحه ۳۵

آگهی لری یالواریب آلان : جوجه باقر

تبلیغاتی آگهی لر

بیز نه قدر سوزله دیک بلکه وزارت ارشاد اسلامی مجله میز ایچون
تبلیغاتی آگهی و لره الیمیز ایچینده لوک سوره ن کیمی تبلیغاتی آگهی ده
سوردوک ناکمی ضد انقلاب لار هارایمیزا چایب مجله میزه تبلیغاتی آگهی
ولردیلر کی آشاغیداسوردورسونوز :

خصوصی معلم

هفته ده ۱۰ ساهات کوپک

اوغلو لوق درسی ساعاتی ۱۰۰۰ تومن

آدرس : پول کاخی، کاشی ۱۰۰۰

آختاریش بنگاهی

پاسدارلارا ضد انقلاب و ضد

انقلاب لارا پاسدار اتوی آختاریب

ناپاروخ

تلفن ☎ ۲۲۲۲۰۰۰۰۱۱۱۱

شرکت فالچی

با مجهزترین و ورزیده ترین

کادر فالچی و منجم و کولی و با

دارا بودن مدرن ترین وسایل

تکنیکی رمل و استطرلاب اوضاع

سیاسی ایران را بشما تشریح می کند تا

با خیال راحت ریش بگذارید ، یا

بتراشید . تلفن ☎ ۰۰۰۰۰۱۱۱

بنگاه ملکی امریکانوهسی

بوتون ضد انقلاب لارا اوجوز

وجه له اسرع وقتیده «خانه تیمی»

تهیه ائده ریک

آدرس : خیابان اسرائیل ، فلکه

مصر ، کوچه کمپ دیوید، منزل

سالت، کاشی ۲

سینما ایران

(هفته لیک برنامه)

شنبه : وحدت

یکشنبه : اختلاف

دوشنبه : تظاهرات

سه شنبه : ترور

چهارشنبه : اعدام

پنجشنبه : جنگ

جمعه : زلزله

★★★★
★
★
★

★★★★
★
★
★

م. شامی

امپریالیست لره و ورون ضربتی

❶

آزادلیق سحری دوغور اقدن
ایشیقلی گون چیخیر قانلی شفق دن
قارا قووه لیرین سووور نوبتی
ثمرین باغیشلیر خلیقین وحدتی

❷

خانلارین بیگ لیرین کوکی کسلیر
یانکی نین لشکری گؤر نه باسیلیر
ظالمیم کاپیتال لارداردان آسیلیر
دوشمانا وئرمه بین بیسرده فرصتی

❸

هایدی پارتیزان لار دورماین چالین
تورپاقا گتیرین دوشمانین دالین
فوجاق شهیدلرین قصاصین آلین
امپریالیست لره و ورون ضربتی

❹

یایلین جنگله دنیزه داغلا
گؤتورون توفنگی گئدین قاباغا
هجوم ائدین صهیونیزمه عراقا
دوینا آلمیش لاسین بیزیم ملتی

❺

چاتیب آمریکانین اؤمری زوالا
هامی غضب کارلار قوی عبرت آلا
و ورون بو قودوزلار قویماین قالا
بیلسین کسی ایرانین وار نه قدرتی

❻

«شامی» یم قوربانام فوجاق ائلره
جوشون کارگرلر دؤنون سئلره
دوینانی یارادان قابسار آلره
مظلوملار ائیسله سین تا حکومتی

صون

★
★
★★★★

★
★
★★★★

و من آياته خلق السموات و الارض و اختلاف
السننكم و الوا انكم ان في ذلك لايات للعالمين

(روم سورهسى ۲۲ مينجى آيه)

« اونون (آلاهين) نشانه لریندن ، يئر و گؤی لرین یارانیشی و دیل لرین
و نژادلارین جوره به جور اولماسیدی . بونلار بو اون دنیا انسان لارینا
آلاهین نشانه لرین گؤستریر . »

هئىچ خلقتين ، هئىچ ملتین
دیلینى دانماق اولماز
سنده ای آذر بالام
اؤز دیلینده اوخو ، یاز

دهده قور قودبو يلار يندان